

Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar  
Társadalom- és Kultúratudományi Intézet  
Társadalomtudományi Tanszék  
Kaposvár, Guba Sándor út 40.

## ***OKTATÓI TEMATIKA***

### **Az EU balkáni és keleti bővítésének dilemmái 3BLNET3-EA-EUBALKKELBŐVDIL**

Oktatási időszak: II. félév  
Óraszám: 1/2 óra  
Oktatási forma: előadás  
Kredit: 3  
Csoportforma: egész évfolyam  
Értékelési forma: k5  
Előadást vezető oktató: Dr. habil. Kolontári Attila PhD  
egyetemi docens  
Terjedelem: 3 oldal

**Tantárgyfelelős oktató:** DR. HABIL KOLONTÁRI ATTILA PHD  
Egyetemi docens

**Előadást vezető oktató:** DR. HABIL KOLONTÁRI ATTILA PHD  
Egyetemi docens

**Szemináriumvezető oktató:** DR. HABIL KOLONTÁRI ATTILA PHD  
Egyetemi docens

**Demonstrátor:** -  
-

#### **Tanszékvezető:**

DR. HABIL. BERTALAN PÉTER PHD  
egyetemi docens

Kaposvár, 2015/2016. oktatási év

**A tantárgy tartalmának rövid leírása:** lásd előadásonkénti bontásban!

**Tematika**

ÓRA	MUNKA-FORMA	MUNKAPROGRAM	
		EGYETEMI MUNKA	EGYÉNI FELKÉSZÜLÉS
1.	ELŐADÁS	Az Európai Közösség/EU korábbi bővítési hullámainak tapasztalatai az 1970-es évektől 1995-ig. Az egyes országok sajátos körülményei; a brit különállás a Közösségen belül; a bővítés és mélyítés dilemmája; nemzetek Európája vagy föderáció; a német kérdés hatása az integrációra	
2.	ELŐADÁS	A szovjet érdekszféra összeomlása Kelet-Közép-Európában. A „kis hidegháború” következményei, útkeresés, reformok (peresztrojka, glasznoszty) a rendszer megreformálhatatlansága. A külső majd a belső birodalmi öv feladása (Breszt-Litovszk-szindróma); a Brezsnyev-doktrína lebegtetése; hatalmi vákuum, integrációs kényszerek és kihívások. A térség előtt álló opciók: önállóság, regionális struktúrák, euroatlanti integráció	
3.	ELŐADÁS	Az EU legnagyobb bővítése, a 10 állam csatlakozása; érvek a keleti bővítés mellett és ellene: biztonságpolitikai kockázat és kihívások, a térség problémáinak importálása az EU-n belülre; a csatlakozás előkészítése, a koppenhágai kritériumok, az EU intézményrendszerének képessé tétele a bővítésre;	
4.	ELŐADÁS	Magyarország csatlakozása: az ország nyugati kapcsolatai az államszocialista időszakban; Magyarország és a csatlakozási tárgyalások, társulási szerződés – aszimmetrikus elemek és védzáradék, az EK és Magyarország közötti válaszfalak lebontása; a kialakított feltételrendszer, az országjelentés elkészítése; az egyes fejezetek lezárása; jogharmonizáció; a derogációk rendszere; átmeneti mentességek és korlátozások;	
5.	ELŐADÁS	Bulgária és Románia EU-csatlakozása; két keményvonalas kommunista diktatúra bukása; bizánci-ortodox kultúrkör; az EU eléri a Duna-deltát és a Fekete-tengert; pártküzdelmek, korrupció; a piacgazdaság kiépítésének társadalmi ára; többség és nemzeti kisebbségek Bulgáriában és Romániában. Bulgária az orosz–amerikai energiapolitikai és geostratégiai vetélkedés kereszttüzeiben;	
6.	ELŐADÁS	Horvátország belépése az EU-ba. Horvátország nyugati kapcsolatai (vallás, történelem, identitás). A balkáni háború tehertétele. A magyar EU-elnökség	

		stratégiai prioritása; a horvát és a közösségi jog összehangolása; érvek a csatlakozással szemben	
7.	ELŐADÁS	A balkáni bővítés további lehetséges irányai és problémái, EU-orosz vetélkedés a Balkánon. Szerbia – Moszkva lehetséges „trójai falova” az EU-ban; a szerb politikai elit Brüsszel és Moszkva között. Koszovó problémája. Két világ határán – Bosznia-Hercegovina, mint civilizációs ütközőzóna.	
8.	ELŐADÁS	Az EU és a posztszovjet utódállamok I.: Ukrajna, a megosztott és szakadó ország; az ukrán nemzetépítés problémái; Civilizációs, nyelvi, vallási törésvonalak; az ukrán politikai erők polarizációja; a Nyugat és Oroszország küzdelme az ország feletti befolyásért; Oroszország stratégiai érdekei a térségben; a 2013-as események és következményeik; a szankciók politikája	
9.	ELŐADÁS	Az EU és a posztszovjet utódállamok II.: Grúzia, Moldova, Örményország. A befagyott konfliktusok térsége: Transznyisztria, Oszétia, Abházia; Küzdelem az egyes országok feletti befolyásért; „Oroszország bekerítése” és Moszkva válasza	
10.	ELŐADÁS	Az EU és Törökország: integráció vagy társulási megállapodás; félelmek, aggályok, biztonságpolitikai kihívások. Erdogan Törökországa: zsarolás és menekültpolitika, a kurd kérdés és a szír válság; az EU török-politikájának csődje.	
11.	ELŐADÁS	Az EU csatlakozás mérlegen: belépők és bent lévők szemszögéből, az európai identitás problémái; „nettó befizetők és nettó haszonélvezők”; „egyenlők és egyenlőbbek” – az Unión belüli nyomásgyakorlás lehetőségei és esélyei.	
12.	ELŐADÁS	Összegzés: az EU a változó, globalizálódó világban, kihívások, veszélyek, lehetőségek. Törésvonalak és konfliktusok a tagállamok között. Az EU dezintegrációjának perspektívái. Európai értékek veszélyben – külső és belső fenyegetés; migráció és párhuzamos társadalmak	

### ***Követelmény***

A kötelező szakirodalom, valamint az előadásokon és a kurzusokon elhangzott anyag ismerete. A témakörökkel kapcsolatban egy kiválasztott témában 20 perces referátum megtartása.

### ***Értékelés formája:***

Szóbeli kollokvium a vizsgaidőszakban.

### ***A legújabb tudományos eredmények beépítésének módja:***

A jelenlegi folyamatok, aktuálpolitikai történések folyamatos nyomon követése.

### **A kurzus kötelező irodalma:**

HORVÁTH Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról. Magyar Országgyűlés, Budapest, több kiadásban.

BECSEY Zsolt: Az Európai Unió keleti bővítésének előnyei az Európai Unió számára. PhD-értekezés, Budapest, 2001.

Európai Tükör 2013/1. sz.

**A kurzus ajánlott irodalma:**

Dani Ákos: A keleti bővítés és az Európai Unió fiskális szabályrendszere

[http://www.grotius.hu/doc/pub/TWCHVQ/2009\\_21\\_dani\\_akos.pdf](http://www.grotius.hu/doc/pub/TWCHVQ/2009_21_dani_akos.pdf)

Böröcz József: Birodalom, kolonialitás és az EU „keleti bővítése”. Bevezető.

[http://www.tarsadalomkutatas.hu/kkk.php?TPUBL-A-600/replika/45\\_46/TPUBL-A-600.pdf](http://www.tarsadalomkutatas.hu/kkk.php?TPUBL-A-600/replika/45_46/TPUBL-A-600.pdf)

Samson, Ivo: Az Európai Unió bővítése: folyamatosság vagy „megtorpanás”?

<http://www.prominoritate.hu/folyoiratok/2011/ProMino11-3-02-Samson.pdf>

Sumus László: A Nyugat-Balkán Európai Unió csatlakozásának biztonságpolitikai aspektusai

[http://publikon.hu/application/essay/295\\_1.pdf](http://publikon.hu/application/essay/295_1.pdf)

**Minősítés:** Öt fokozatú osztályozási skála

Kaposvár, 2016. január 23.

dr. habil Kolontári Attila PhD  
egyetemi docens

Dr. habil Bertalan Péter  
tanszékvezető, egyetemi docens